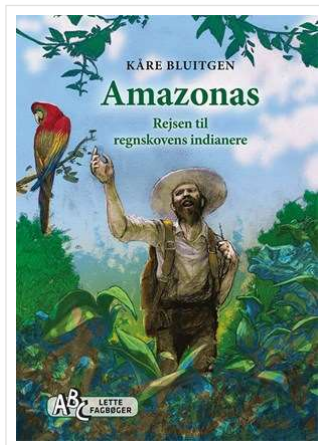

Fortællende faglitteratur

Af: Alice Buchhave Nørlem

Mange tørre facts glider lettere ind i hukommelsens snørklede gange, hvis de rider på en bølge af røverhistorier. Balancen mellem fakta og fortælling er ikke altid let, slet ikke når den sproglige side skal tæmmes, så sætningerne forbliver korte og letlæste.

"Amazonas - Rejsen til regnskovens indianere" af Kåre Bluitgen er en af to nye bøger i ABC Forlags række af lette fagbøger, og titlen på bogen giver et ret godt hint om indholdet i den lille, lette fagbog. Så her er altså en bog, der handler om Amazonas eller om en rejse til regnskovens indianere. Det er jo ikke nødvendigvis problematisk, men den vægelsindede titel er symptomatisk for bogens indhold.

Bluitgen har masser på hjerte. Der er viden, der skal formidles, der er debatter, som skal inspireres, og en livshistorie, som skal fortælles - i en og samme lille bog. Og som om det ikke er rigeligt, så skal bogen være let at læse.

Det sidste tager Bluitgen alvorligt. Han formulerer sig stort set kun i hovedsætninger, og det letter læsningen gevaldigt, fordi det øger overskueligheden. Læseren skal kun overskue ganske få ord, inden sætningen giver mening, så det er en velvalgt strategi. Men hovedsætninger skal have lang snor og god plads, ellers bliver de rigide og indholdstunge. Præcise hovedsætninger lader, som om de giver plads til fantasien som i et underfortalt digt, men når de som her optræder i flok i en fagbog, så tager de pipet fra selv den mest fabulerende og fantasifulde læser med deres overload af information, hvis man ikke holder stramt øje med dem. "Amazonas - Rejsen til regnskovens indianere" bliver som en stak telegrammer.

Indholdet i Bluitgens lille fagbog fejler ikke noget. Det er en dramatisk fortælling om en idealistisk opdagelsesrejsende, Ole Müller, der i 1954 rejser mod indianerne i Amazonas for at lære noget om deres liv og for at vise dem, at ikke alle hvide vil dem ondt. Ole Müller er modig og fast besluttet på at samle stof til at skrive om regnskovens værdi, og han lader sig ikke intimideres af regnskovens lurende

farer eller de mere eller mindre voldsomme kulturchock, han møder, inden han når regnskovens dybeste afkroge.

Ole Müllers entusiasme og beslutsomhed er en fin ramme for fortællingen om Amazonas. Den giver jo netop mulighed for at skrive om kulturforskelle, imperialismen, biodiversitet og idealisme. Men problemet er, at ingen af historierne får lov til at udfolde sig, inden vi er ilet videre mod næste information. Bogen bruger fiktionens greb til at fange læseren i beretningen om Ole Müller, men den er bange for sin egen skygge og lader ikke fiktionens kraft styre tilstrækkeligt til, at vi når at blive optagede af fortællingen eller af Ole Müllers vilde oplevelser på rejsen.

Anderledes forholder det sig med Nils Hartmanns bog i samme serie, "Kongelig sørøver - min tip-tip olders far's dramatiske historie". Bogen begynder med slaget på Reden og fortsætter med Københavns bombardement i 1807 med Peter Holm i centrum for begivenhederne. Historien skildres gennem Peter Holms oplevelser som frivillig på et af skibene under slaget på Reden og gennem hans oplevelser under bombardementet. Det er dramatisk, voldsomt og fængende.

Historien tager en endnu voldsommere drejning, da den egentlige fortælling om Peter Holm går i gang. Peter Holm får hyre på et kongeligt autoriseret sørøverfartøj. Det går voldsomt for sig med kapringer, fængsling og stormvejr i Nordsøen. De historiske begivenheder flettes ind i Peter Holms historie, som giver liv og følelser og saft og kraft til fortællingen om en voldsom tid. Det virker, fordi Hartmann tør lade Peter Holms historie styre løjerne.

Ligesom Bluitgen skiver Hartmann i hovedsætninger, så bogen er let at læse, men her bliver de tætstillede hovedsætninger en motor i fortællingen, så den drives fremad i et hæsbæsende, medrivende tempo. Hovedpersonen i centrum for begivenhederne er en modig, charmerende opportunist, som lever sit liv mellem eventyr og familie. "Kongelig sørøver" er en underholdende bog om svære tider for Danmark, fyldt med historiske fakta og altså en hovedfortælling om noget så dramatisk som en kongeligt autoriseret sørøver.

Det er en kunst at formidle i enkel sætningsopbygning og uden alt for mange sproglige falbelader. Det kan lade sig gøre. Det kræver et stærkt indhold, som kan appellere til læseren, og det har begge de to lette fagbøger her. Men den svære formidlingsnød knækkes klart mest elegant i "Kongelig sørøver". "Amazonas" kræver noget mere velvilje fra sin læser, selvom dens indhold bestemt er både interessant og vedkommende.

Fakta

Titel
Kongelig sørøver

Forfatter
Nils Hartmann

Pris
172,50

Sider
60

Serie
ABC lette fagbøger

Forlag
ABC Forlag

Titel
Amazonas

Forfatter
Kåre Bluitgen

Pris
172,50

Sider
68

Serie
ABC lette fagbøger

Forlag
ABC Forlag